

ĢENERĀLADVOKĀTA L. A. HĒLHUDA

[L. A. GEELHOED] SECINĀJUMI,

sniegti 2005. gada 1. decembrī¹

I — Ievads

1. Šajā lietā, kas ierosināta saskaņā ar Eiropas Atomenerģijas Kopienas dibināšanas līguma 141. pantu (turpmāk tekstā — “EAEK līgums”), Komisija lūdz atzīt, ka, saistībā ar Karaliskās flotes kodoldzinēja zemūdenes noenkurošanu Gibraltāra ostā iepriekš neinformējot Gibraltāra iedzīvotājus par veselības aizsardzības pasākumiem radiācijas avārijas gadījumā, Apvienotā Karaliste nav izpildījusi pienākumus, ko tai uzliek Padomes Direktīvas 89/618/*Euratom* 5. panta 3. punkts².

2. Galvenais jautājums ir samērā vienkāršs — vai šī lieta ir jāizlemj, ņemot vērā principus, kurus Tiesa nesen noteikusi spriedumā lietā C-61/03 Komisija/Apvienotā Karaliste³. Šajā lietā Tiesa noraidīja Komisijas

argumentus, ka Apvienotā Karaliste, nesniedzot vispārīgu informāciju par tādu radioaktīvo atkritumu iznīcināšanas plānu, kas radušies, demontējot militārām vajadzībām izmantotu atomreaktoru, nebija izpildījusi pienākumus, ko tai uzliek EAEK līguma 37. pants. Tiesas argumentācijas būtība bija šāda:

“[...] no tā, ka minētajā līgumā nav nekādas atrunas, kas paredzētu kārtību, saskaņā ar kuru dalībvalstīm būtu tiesības atsaukties vai aizsargāt [to būtiskās aizsardzības intereses], jāsecina, ka darbības militārajā jomā neietilpst šī līguma piemērošanas jomā.”

1 — Oriģinālvaloda — angļu.

2 — Padomes 1989. gada 27. novembra Direktīva 89/618/*Euratom* par plašas sabiedrības informēšanu par velcamajiem veselības aizsardzības pasākumiem un par rīcību radiācijas avārijas gadījumā (OV L 357, 31. lpp.).

3 — Tiesas 2005. gada 12. aprīļa spriedums lietā C-61/03 Komisija/Apvienotā Karaliste (Krājums, I-2477. lpp.).

3. Tādējādi jautājums ir — vai šis secinājums ļauj nošķirt šo lietu no iepriekšējās?

II — Atbilstošās tiesību normas

4. EAEK līguma II sadaļas 3. nodaļā ar nosaukumu “Veselības aizsardzība un darba drošība” ietvertajā 30. pantā ir noteikts, ka “Kopienā nosaka pamatstandartus darbinieku un sabiedrības veselības aizsardzībai pret draudiem, ko rada jonizējoša radiācija”.

5. EAEK līguma 31. pantā ir paredzēts, ka, “[...] apspriedusies ar Eiropas Parlamentu, Padome pēc Komisijas priekšlikuma un saņēmusi no tās minēto komiteju atzinumus, nosaka pamatstandartus; Padome pieņem lēmumu ar kvalificētu balsu vairākumu”. Šis pants ir Direktīvas 89/618 tiesiskais pamats, bet tās mērķis ir “Kopienas līmenī noteikt kopīgus mērķus attiecībā uz plašas sabiedrības informēšanas pasākumiem un kārtību, lai uzlabotu operatīvu veselības aizsardzību radiācijas avārijas gadījumā”⁴.

6. Šajā sakarā direktīvā dalībvalstīm ir noteikts pienākums sniegt trīs veidu informāciju: pirmkārt, informāciju, kura jāsniedz iedzīvotājiem, kurus var skart radiācijas avārijas gadījums (5. pants); otrkārt, infor-

māciju, kura jāsniedz iedzīvotājiem, kurus skārušas radiācijas avārijas sekas (6. pants); un treškārt, informāciju, kura jāsniedz personām, kuras radiācijas avārijas gadījumā var tikt iesaistītas glābšanas darbu organizēšanā (7. pants).

7. Par pirmo veidu Direktīvas 89/618 5. pantā ir noteikts:

“1. Dalībvalstis nodrošina, ka iedzīvotāji, kurus var skart radiācijas avārijas gadījums⁵, tiek informēti par veselības aizsardzības pasākumiem, kas tiem piemērojami, un par to, kā tiem būtu jārikojas šādas avārijas gadījumā.

2. Sniedzamajā informācijā ietilpst vismaz I pielikumā izklāstītie elementi.

3. Šo informāciju 1. punktā minētajiem iedzīvotājiem dara zināmu bez īpaša pieprasījuma.

4 — Direktīvas 89/618 1. pants.

5 — Jēdziens “radiācijas avārija” ir definēts Direktīvas 89/618 2. un 3. pantā.

4. Dalībvalstis precizē informāciju un izplata to ar regulāriem starplaikiem, kā arī tad, kad būtiski mainās tajā aprakstītā kārtība. Šī informācija ir nepārtraukti pieejama sabiedrībai.”

8. Direktīvas 89/618 4. pantā “iedzīvotāji, kurus var skart radiācijas avārijas gadījums” ir definēti kā “visas iedzīvotāju grupas, attiecībā uz kurām pēc radiācijas avārijas nekavējoties veic īpašus aizsardzības pasākumus”.

9. Direktīvas 89/618 I pielikumā ir noteikta brīdinājuma informācija, kura jāsniedz saskaņā ar 5. pantu, kas ir: 1) svarīgākās ziņas par radioaktivitāti un tās ietekmi uz cilvēkiem un vidi; 2) informācija par dažādiem radiācijas avāriju veidiem, to ietekmi uz sabiedrību un vidi; 3) informācija par ārkārtas pasākumiem, kas paredzēti sabiedrības brīdināšanai, aizsardzībai un palīdzībai radiācijas avārijas gadījumā, un 4) atbilstoša informācija par sabiedrības rīcību radiācijas avārijas gadījumā.

noenkurota Gibraltāra ostā remonta veikšanai pēc neliela kodoldzinēja negadījuma, kas notika, kamēr tā atradās Vidusjūrā. Remontdarbi ilga līdz 2001. gada maijam. 2000. gada laikā Komisija saņēma vairākas sūdzības par šiem remontdarbiem, tādēļ tā lūdza Apvienotās Karalistes valdību sniegt informāciju par remontdarbiem un par iedzīvotājiem sniegto informāciju saistībā ar veselības aizsardzības pasākumiem, kas jāveic radiācijas avārijas gadījumā.

11. Apvienotās Karalistes valdība atbildē uz šo pieprasījumu apgalvoja, ka, pēc tās domām, EAEK līgums ir piemērojams tikai civilām un komerciālām, nevis militārām vajadzībām izmantotai atomenerģijai. Turklāt rīcības plāns Gibraltāram ar nosaukumu “Gibraltar Public Safety Scheme” (turpmāk tekstā — “*Gibpubsafe*”), kurā iekļautā pamata informācija un norādes par Apvienotās Karalistes Aizsardzības ministrijas un Gibraltāra valdības rīcību kodoldzinēja karakuģa avārijas gadījumā, esot brīvi pieejams Gibraltāra sabiedriskajā bibliotēkā.

III — Fakti un procedūra

10. 2000. gada maijā Karaliskās flotes kodoldzinēja zemūdene “HMS Tireless” tika

12. Uzskatot, ka *Gibpubsafe* neatbilda Direktīvai 89/618, Komisija izdeva brīdinājuma

vēstuli, kam sekoja arī argumentētais atziņums un, visbeidzot, — šī prasība.

13. Šajā lietā rakstveida apsvērumus iesniedza Komisija, Apvienotā Karaliste un Francijas Republika, iestājoties lietā Apvienotās Karalistes atbalstam. Apvienotā Karaliste iesniedza lūgumu apvienot šo lietu ar lietu C-61/03, pamatojoties uz to, ka abās lietās bija kopīgs jautājums par to, vai EAEK līgums ir piemērojams atomenerģijas izmantošanai aizsardzības vajadzībām. Lai gan Komisija atbalstīja šo lūgumu, tas tomēr tika noraidīts, jo abas lietas bija dažādās tiesvedības stadijās. Spriedums lietā C-61/03 tika pasludināts 2005. gada 12. aprīlī. Tiesas sēde šajā lietā notika 2005. gada 13. oktobrī, un visi lietas dalībnieki tajā sniedza mutvārdu apsvērumus.

IV — Lietas dalībnieku argumenti

A — Komisija

14. Komisija savos rakstveida apsvērumos argumentus balsta uz apgalvojumu, ka EAEK līguma II sadaļas 3. nodaļa, kurā ir iekļauts 31. pants, ir piemērojama visiem jonizējošās radiācijas avotiem, ieskaitot militārās darbības rezultātā radītu radiāciju. Komisija pie-

krit, ka šis jautājums ir tāds pats, kāds radies lietā C-61/03, un atkārtu dažus no saviem šajā lietā izteiktajiem apsvērumiem. Tā it īpaši uzsver, ka Kopiena nespētu pilnīgi un efektīvi sasniegt EAEK līguma mērķus, ja tā piemērošanas jomā netiktu iekļauti visi jonizējošās radiācijas avoti, ieskaitot militāras darbības rezultātā radīto radiāciju⁶.

15. Tomēr savos mutvārdu paskaidrojumos Komisija norāda uz Tiesas secinājumu lietā C-61/03, ka ar militāro jomu saistītās darbības ir izslēgtas no EAEK līguma piemērošanas jomas. Tomēr tā mēģina nošķirt šo secinājumu no šīs lietas. Pēc tās domām, šo lietu nevar pilnībā uzskatīt par iekļautu "militārajā jomā", jo informācija, kas jāsniedz saskaņā ar Direktīvas 89/618 5. panta 3. punktu, attiecas tikai uz vispārīgiem veselības aizsardzības pasākumiem, kuri iedzīvotājiem jāveic radiācijas avārijas gadījumā, un tajā nav iekļautas nekādas norādes uz (militāru) radiācijas avotu. Saskaņā ar Komisijas viedokli tas ir civilās aizsardzības,

6 — Komisija tāpat kā apsvērumos lietā C-61/03 atsaucas arī uz Tiesas izteikumu 1991. gada 4. oktobra spriedumā lietā C-70/88 Parlaments/Padome (*Recueil*, I-4529. lpp., 14. punkts) par nepieciešamību nodrošināt pastāvīgu un efektīvu sabiedrības veselības aizsardzību pret jonizējošo radiāciju "neatkarīgi no tā avota", kā arī EAEK līguma, kurš noslēgts laikā, kad atomenerģija galvenokārt tika izmantota tikai militārām vajadzībām, vēsturisko kontekstu.

nevis valsts aizsardzības jautājums. Šādas informācijas sniegšana visai sabiedrībai nekādā veidā nevarētu kaitēt dalībvalstu militārām interesēm.

16. Pamatojoties uz šiem argumentiem, Komisija apgalvo, ka Apvienotā Karaliste, iepriekš neinformējot iedzīvotājus, kurus var skart radiācijas avārijas gadījums Gibraltārā, ir pārkāpusi Direktīvas 89/618 5. panta 3. punktu. Šajā sakarā Komisija uzskata, ka ar pieejas nodrošināšanu iedzīvotājiem "pēc pieprasījuma" tādām rīcības plānam kā *Gibpubsafe* Gibraltāra sabiedriskajā bibliotēkā vien nepietiek, jo 5. panta 3. punktā ir noteikts, ka Apvienotajai Karalistei iedzīvotāji ir jāinformē aktīvā veidā. Turklāt galvenais direktīvas mērķis — to iedzīvotāju aizsardzība, kurus var skart radiācijas avārijas gadījums, — netiktu efektīvi īstenots, ja tās piemērošanas jomā netiktu iekļauta militāru avotu radīta radiācija.

C-61/03, saskaņā ar kuru EAEK līgums, ieskaitot tā II sadaļas 3. nodaļu, nav piemērojams militārām vajadzībām izmantotas atomenerģijas radītai radiācijai. Šajā sakarā Apvienotā Karaliste atkārtoti savus minētajā lietā paustos argumentus, uzsverot, ka EAEK līgumā nav ietverts EKL 296. pantam līdzīgs vispārējs izņēmums vai atkāpe par dalībvalstu militārajām interesēm. Apvienotā Karaliste uzskata, ka nav pamata nošķirt EAEK līguma 37. panta piemērošanas jomu, kas apskatīta lietā C-61/03, no EAEK līguma 31. panta piemērošanas jomas, kas jāapskata šajā lietā. Apvienotā Karaliste uzsver, ka Direktīvas 89/618 kā sekundāra tiesību akta piemērošanas jomai ir jābūt tādai pašai kā EAEK līguma II sadaļas 3. nodaļas piemērošanas jomai. Tā apgalvo, ka, tā kā rīcības plāns attiecas tikai uz iespējamiem negadījumiem uz kodoldzinēja karakuģa un to ir sagatavojusi Aizsardzības ministrija, *Gibpubsafe* ir ārpus Direktīvā 89/618 noteikto pienākumu piemērošanas jomas.

B — *Apvienotā Karaliste un Francijas Republika*

17. Apvienotā Karaliste apgalvo, ka šīs lietas iznākums izriet no Tiesas nolēmuma lietā

18. Francijas Republika, piekrītot lietā C-61/03 Apvienotās Karalistes atbalstam paustajam viedoklim, apgalvo, ka uz šo lietu ir attiecināms Tiesas spriedums minētajā lietā, tāpēc EAEK līgums nav piemērojams darbībām militārā jomā.

V — Vērtējums

19. No iepriekš minētā izriet, ka šī lieta ir par sprieduma lietā C-61/03 piemērošanas jomu un it īpaši to, vai šis spriedums izslēdz jebkādu iespēju saistībā ar Direktīvā 89/618 noteikto pienākumu iedzīvotājiem, kurus var skart radiācijas avārijas gadījums uz kodol-dzinēja karakuģa, sniegt informāciju par veselības aizsardzības pasākumiem un to, kā tiem jārikojas šādas avārijas gadījumā. Acīm-redzot, lai sniegtu atbildi uz šo jautājumu, vispirms ir rūpīgi jāizvērtē sprieduma saturs un pamatojums.

A — Spriedums lietā C-61/03

20. Kā jau minēts, šajā lietā Komisija lūdza atzīt, ka Apvienotā Karaliste nebija izpildījusi pienākumus, ko tai uzlika EAEK līguma 37. pants, nesniedzot vispārīgu informāciju par agrāk militārām vajadzībām izmantota kodolreaktora (t.i., Grīnvičas Karaliskās Jūrniecības koledžas [*Royal Naval College de Greenwich*] reaktora “Jason”) nojaukšanas rezultātā radušos radioaktīvo atkritumu iznīcināšanas plānu.

21. Noraidot Komisijas prasību, Tiesa sāka ar to, ka tā precizēja strīda jautājumu šajā lietā. Lai arī Tiesa norādīja, ka daži Komisijas argumenti bija pamatoti ar īpašajiem veselības aizsardzības mērķiem, kuri paredzēti EAEK līguma II sadaļas 3. nodaļā, kurā ir iekļauts 37. pants, tā uzsvēra, ka Komisija nebija “norādījusi, ka šīs nodaļas noteikumiem varētu būt tāda piemērošanas joma, kas atšķirtos no līguma vispārējās piemērošanas jomas”⁷. Tiesa uzskatīja, ka jautājums drīzāk būtu jāformulē plašāk, proti, vai atomenerģijas izmantošana militārām vajadzībām vispār var ietilpt EAEK līguma piemērošanas jomā⁸.

22. Šajā sakarā Tiesa norāda, ka nav neviena skaidra noteikuma, kurā ar aizsardzību saistītas darbības būtu izslēgtas no šīs piemērošanas jomas⁹. Tomēr tā secināja, ka ar militāro jomu saistītas darbības neietilpst EAEK līguma piemērošanas jomā, ko tā pamatoja ar trīs veidu argumentiem.

7 — Spriedums lietā C-61/03 Komisija/Apvienotā Karaliste, minēts iepriekš 3. zemsvirtras piezīmē, 24. punkts.

8 — Turpat, 25. punkts.

9 — Turpat, 28. punkts.

23. Pirmkārt, Tiesa novērtēja EAEK līguma preambulas un EAEK līguma 1. un 2. pantā minēto mērķu nozīmību, secinot, ka tā līgumslēdzējas puses "vēlējās uzsvērt, ka šim līgumam nav militārs raksturs", un ka "līgumā izvirzītie mērķi galvenokārt ir saistīti ar civilo un tirdzniecības sektoru"¹⁰.

24. Otrkārt, Tiesa apskatīja Līguma izstrādes vēsturiskā aspekta nozīmību, secinot, ka šādi pierādījumi nebija pietiekami, "lai apstiprinātu, ka līguma izstrādātāji tā noteikumus bija paredzējuši piemērot atomenerģijas militārām iekārtām un militāram pielietojumam", jo šī jautājuma izskatīšanu valstu pārstāvji, kas piedalījās sarunās, bija nolēmuši "atlikt"¹¹.

25. Treškārt, Tiesa uzsvēra, ka vairākos EAEK līguma noteikumos Komisijai bija piešķirtas "plašas pilnvaras, kas tai ļauj, izdodot tiesību aktus, vai atsevišķos lēmumos ietvertu atzinumu veidā aktīvi darboties dažādās jomās, kas saistītas ar atomenerģijas

izmantošanu Kopienā"¹². Tiesa sevišķi atsaucās uz EAEK līguma II sadaļas 3. nodaļas noteikumiem (kaut gan īpaši neminot EAEK līguma 31. pantu). Tā kā šādu noteikumu piemērošana militārām iekārtām, pētniecības programmām un citām darbībām "varētu kaitēt būtiskām dalībvalstu aizsardzības interesēm", tas, ka minētajā līgumā nav nekādas atrunas, kas paredzētu dalībvalstu tiesības aizsargāt šīs intereses, "ļauj secināt, ka darbības militārajā jomā neietilpst šī līguma piemērošanas jomā"¹³. Citiem vārdiem sakot, "Līgums nav piemērojams atomenerģijas izmantošanai militārām vajadzībām"¹⁴.

26. Tiesa šo vispārīgo secinājumu papildināja ar norādi, ka tas "nekādā ziņā nemazina būtisko nozīmi mērķim aizsargāt sabiedrības veselību un vidi no draudiem, kas saistīti ar atomenerģijas izmantošanu, ieskaitot tās izmantošanu militārām vajadzībām", jo, kaut gan šajā līgumā Kopienai nebija paredzēti īpaši instrumenti šī mērķa sasniegšanai, "tas neizslēdz iespēju, ka piemērotos pasākumus var veikt, pamatojoties uz atbilstošiem EK līguma noteikumiem"¹⁵.

10 — Turpat, 26. un 27. punkts.

11 — Turpat, 29. punkts.

12 — Turpat, 35. punkts.

13 — Turpat, 36. punkts.

14 — Turpat, 44. punkts.

15 — Turpat.

B — *Vai spriedumu lietā C-61/03 var nošķirt no šīs lietas?*

lietas. Šajā sakarā iespējams izvirzīt divus argumentus.

27. Vispirms jānorāda, ka nav apstrīdams, ka šajā lietā attiecīgais atomenerģijas avots — kodoldzinēja zemūdene, kura ir Karaliskās flotes sastāvdaļa, ir paredzēta militāriem mērķiem. Tas ir daudz skaidrāk nekā lietā C-61/03, kuras fakti attiecās uz radioaktīviem atkritumiem, kas radušies, demontējot militārām vajadzībām izmantotu kodolreaktoru.

28. Turklāt jāuzsver, ka pirmajā acumirkli šķiet, ka spriedumā ietvertais apgalvojums, ka EAEK līgums nav piemērojams saistībā ar militārām vajadzībām izmantotu atomenerģiju, ir formulēts plaši un nepārprotami. Tiesas secinājums sprieduma 44. punktā, ka "līgums nav piemērojams atomenerģijas izmantošanai militārām vajadzībām", ir *a priori* kategorisks un absolūts¹⁶.

29. Tādējādi vienīgais jautājums, kas šajā lietā var rasties, ir, vai šis apgalvojums, to interpretējot niansēti, var tikt nošķirts no šīs

30. Pirmkārt, varētu apgalvot, ka, tā kā lieta C-61/03 attiecās uz EAEK līguma 37. panta piemērošanas jomu, izvērtējot (uz) EAEK līguma 31. panta (pamata pieņemtu tiesību normu) piemērošanas jomu, ir piemērojami citi apsvērumi. Piemēram, varētu norādīt uz to, ka EAEK līguma 31. pants faktiski nepiešķir Komisijai pilnvaras "aktīvi iejaukties" ar atomenerģiju saistītās jomās šī sprieduma 35. punkta izpratnē, bet gan tikai paredz iespēju Komisijai izstrādāt Padomei iesniedzamus pamatstandartu priekšlikumus.

31. Šāds arguments, manuprāt, tomēr nav pārliecinošs. Lietā C-61/03 Tiesa pati definēja jautājumu — vai EAEK līgums vispār ir piemērojams atomenerģijas izmantošanai militārām vajadzībām¹⁷. Šo pieeju pilnībā apstiprina sprieduma teksts, kurā teikts, ka darbības militārajā jomā "neietilpst [EAEK] līguma piemērošanas jomā"¹⁸, nevis tikai EAEK līguma 37. panta piemērošanas jomā. Turklāt trīs veidu argumenti, kurus Tiesa

16 — Lai gan Tiesa spriedumā lieto nedaudz atšķirīgus šī jēdziena formulējumus — "atomenerģijas izmantošana militārām vajadzībām" (turpat, 25. punkts) un "darbības militārajā jomā" (turpat, 36. punkts) — manuprāt, tie faktiski būtiski neatšķiras.

17 — Turpat, 25. punkts.

18 — Turpat, 36. punkts.

izmantoja, nonākot pie šī secinājuma, galvenokārt ir pamatoti ar EAEK līguma mērķiem un ar to, ka minētajā līgumā trūkst jebkāda atruna, kurā līdzīgi EKL 296. pantam būtu paredzētas dalībvalstu tiesības aizsargāt militārās intereses, ir piemērojami visam līgumam un tādējādi ir attiecināmi gan uz EAEK līguma 31., gan 37. pantu.

32. Otrkārt, varētu apgalvot — kā Komisija to dara šajā lietā — ka nošķiršana ir jāizdara, pamatojoties uz informācijas, kas jāsniedz saskaņā ar Direktīvas 89/618 5. panta 3. punktu, salīdzinājumu ar informāciju, kas jāsniedz atbilstoši EAEK līguma 37. pantam. 5. panta 3. punktā ir noteikts, ka ir jāsniedz tikai vispārēja informācija par veicamajiem veselības aizsardzības pasākumiem radiācijas avārijas gadījumā, turpretim EAEK līguma 37. pantā noteiktais pienākums ir plašāks un, iespējams, ietver risku, ka no informācijas par militārajiem radioaktīvajiem atkritumiem varētu tikt rekonstruēts to rašanās process. Turpretim, piemērojot 5. panta 3. punktā noteikto pienākumu arī saistībā ar atomenerģiju no militāriem avotiem, dalībvalstu militāro interešu apdraudējuma risks faktiski nebūtu nozīmīgs. Tā tas it īpaši ir šajā lietā, kur *Gibbspubsafe* plāns tāpat jau iedzīvotājiem ir pieejams Gibraltāra sabiedriskajā bibliotēkā.

33. Attiecībā uz šo jautājumu vispirms jāatzīst, ka es zināmā mērā atbalstu Komisijas ieteiktā risinājuma būtību. Manuprāt, patiešām ir grūti pamatot, ka dalībvalstu militārās intereses varētu tikt apdraudētas, sniedzot iedzīvotājiem pamatinformāciju par to, kā sevi labāk aizsargāt radiācijas avārijas gadījumā vai ārkārtas situācijā. No Direktīvas 89/618 I pielikuma teksta skaidri izriet, ka informācija, kas jāsniedz saskaņā ar 5. panta 3. punktu, ir pavisam vispārīga, tā ietver galvenos faktus par radioaktivitāti un tās ietekmi uz cilvēkiem un vidi, informāciju par ārkārtas pasākumiem, kas paredzēti sabiedrības brīdināšanai, aizsardzībai un palīdzībai radiācijas avārijas gadījumā, un atbilstošu informāciju par to, kā sabiedrībai jārikojas radiācijas avārijas gadījumā.

34. Turklāt darbības, kas no Apvienotās Karalistes tiek prasītas, lai izpildītu 5. panta 3. punktā noteiktos pienākumus, šajā lietā ir minimālas: kā tiesas sēdē apstiprināja Komisija — Apvienotā Karaliste šo pienākumu varēja izpildīt, tikai nodrošinot, ka *Gibbspubsafe* eksemplāru nosūta pa pastu visiem Gibraltāra iedzīvotājiem, kurus var skart radiācijas avārijas gadījums uz "HMS Tireless". Lieki minēt, ka tas šķiet nenozīmīgs apgrūtinājums, salīdzinot ar 5. panta 3. punktā minēto sabiedrības veselības interešu aizsardzības būtisko nozīmi¹⁹. Tādējādi, ne-

19 — Par EAEK līguma II sadaļas 3. nodaļā noteikto sabiedrības veselības interešu aizsardzības mērķa nozīmīgumu skat. manus secinājumus lietā C-61/03, 67.–77. punkts.

mot vērā šīs lietas faktus, Apvienotās Karalistes un Francijas Republikas nostāja, noliedzot šādu pienākumu, noteikti ir kritizējama.

mentāciju, kas balstīta uz “proporcionalitāti”, salīdzinot iespējamo dalībvalsts militāro interešu apdraudējumu ar iespējamām sabiedrības veselības aizsardzības ieguvumiem, lai novērtētu, vai un kādā apmērā EAEK līguma noteikumi piemērojami konkrētā lietā.

35. Tomēr Komisijas argumentu tiesiskais pamatojums, kas balstīts uz saskaņā ar 5. panta 3. punktu sniedzamās informācijas veidu, manuprāt, ir nenovēršami nepareizs. Ir acīmredzams, kā norāda Apvienotā Karaliste, ka Direktīvā 89/618 kā sekundāro tiesību aktā paredzēto pienākumu apjoms nevar būt plašāks nekā tās tiesiskajā pamatā — EAEK līguma 31. pantā. Tomēr, kā jau minēju, no Tiesas sprieduma lietā C-61/03 kategoriskā rakstura skaidri izriet, ka EAEK līgums, ieskaitot tā 31. pantu, nav piemērojams militāru avotu radītai radiācijai un šim principam nav izņēmumu²⁰. Nevaru iedomāties, kā būtu iespējams ievērot šī sprieduma būtību, pieļaujot izņēmumu atsevišķās lietās, kurās, piemērojot EAEK līgumā noteikto pienākumu saistībā ar militāru avotu radītu radiāciju, dalībvalsts militārās intereses faktiski netiek pakļautas riskam. It īpaši, manuprāt, Tiesas spriedums nepieļauj argu-

36. Jāpiebilst, ka Tiesas izvēle par labu nepārprotamam risinājumam ir bijusi acīmredzami apzināta: pietiek atgādināt, ka savos secinājumos minētajā lietā es izvēlējos uz proporcionalitāti balstītu pieeju šim jautājumam. Turklāt Komisija atbalstīja EAEK līguma 37. panta “vidusceļa” interpretāciju, saskaņā ar kuru dalībvalstis, lai pasargātu savas aizsardzības intereses, pašas varētu noteikt, kuros gadījumos militāra avota radītas radioaktīvas vielas tiktu klasificētas kā “atkritumi” un kāds būtu saskaņā ar šo pantu sniedzamās vispārīgās informācijas saturs. Tiesa Komisijas ierosināto pieeju nepārprotami noraidīja²¹.

37. Tādējādi no Tiesas sprieduma lietā C-61/03 nenovēršami jāsecina, ka, kamēr Komisija nav izmantojusi savu EK līgumā paredzēto likumdošanas kompetenci šajā jomā²², sabiedrības veselības aizsardzība ir

20 — Vienīgais iespējamais iebildums, kuru varētu uzskatīt par ietvertu Tiesas spriedumā, ir tas, kā to norādīja Apvienotā Karaliste, ka dalībvalsts pienākums sniegt ziņas par vispārējo radioaktivitātes līmeni gaisā, ūdenī un augsnē (skat. EAEK līguma 35. un 36. pantu) obligāti ietvers arī pavisam nejaušus un kā daļu no vispārējā līmeņa veiktus mērījumus par radioaktivitāti, ko rada militāri avoti.

21 — Spriedums lietā C-61/03 Komisija/Apvienotā Karaliste, iepriekš minēts 3. zemsivitas piezīmē, 38.–42. punkts.

22 — Skat. turpat, 44. punkts.

nepilnīga. No sprieduma teksta izriet, ka es secinu, ka Komisijas prasība šajā lietā ir Tiesa šīs sekas ir akceptējusi. Šo iemeslu dēļ noraidāma.

VI — Secinājumi

38. Šo iemeslu dēļ es uzskatu, ka Tiesai būtu:

- 1) jānoraida Komisijas prasība atzīt, ka, iepriekš nebrīdinot Gibraltāra iedzīvotājus par veselības aizsardzības pasākumiem radiācijas avārijas gadījumā, kura varētu rasties saistībā ar Karaliskās flotes kodoldzinēja zemūdenes "HMS Tireless" noenkurošanu Gibraltāra ostā, Apvienotā Karaliste nav izpildījusi pienākumus, ko tai uzliek Padomes 1989. gada 27. novembra Direktīvas 89/618/*Euratom* par plašas sabiedrības informēšanu par veicamajiem veselības aizsardzības pasākumiem un par rīcību radiācijas avārijas gadījumā 5. panta 3. punkts;
- 2) jāpiespriež Komisijai atlīdzināt Apvienotās Karalistes tiesāšanās izdevumus;
- 3) jāpiespriež Francijas Republikai segt savus tiesāšanās izdevumus pašai.